

NARODNA STRAŽA

POJEDINI BROJ Din. I '50.

IZLAZI SVAKE SUBOTE. — PRETPLATA IZNOSI GODIŠNJE DIN. 60, POLUGODIŠNJE I TROMJESEČNO RAZMJERNO. — ZA INOZEMSTVO DVOSTRUKO. — OGLASI PO CIJENIKU. — PISMÁ I PRETPLATA SE ŠALJU NA UREDNIŠTVO I UPRAVU „NARODNE STRAŽE“ ŠIBENIK. — RUKOPISI SE NE VRAĆAJU.

BROJ 11.

ŠIBENIK, 20. OŽUKA 1926.

GODINA VI.

Za politički uzgoj našega naroda.

Nešto je trula — ne u državi Danskoj! — već kod nas, u našoj narodnoj kući. Komesarjati, taj nesteni satrapski režim, po općinama; vladine stranke traže amandmane k državnom proračunu u visini od skoro jedne milijarde; u javnom životu politički vode maloga i velikoga kalibra lažu, varaju narod nemogućnosti, kradu narodno povjerenje. Političari mijenjaju program i boju ne kao kabanci, jer te traju i po više godina, nego kao gáče i košulje. Nema kod nas mnogo primjera značajnosti i stalnosti, postojanosti. Ljudi, koji su u doba kriške deklaracije uzvikivali u Krfu sa balkona zgrade predsjednika trole: „Živjela Velika Srbija, ujedinjenih Srba, Hrvata i Slovenaca!“ — danas su nakon raznih peripetija u velikohrvatskom federalističkom taboru. A narod šuti. Široke narodne mase šute, kao prisiljene na to.

Dolsta kod nas je nešto trula. Politička svijest našega naroda je tek blijeđa slika onoga, što bi moralo biti. Na narodna leda padaju svi državni tereti, a on svojim mozgom, svojom voljom teško da o čemu odlučuje. Odlučnje tek jedna mala skupina, koja ima da sugerira narodnu volju. A to sve stoga, što kod nas nema političko uzgoyene mase i pojedine.

Kad se stvarao današnji Ustav, nije bilo politički uzgojenih masa, koje bi poslale u Konstituantu veliku većinu doista narodnih ljudi. Naše mase su poslale političke natražnjake, koji nisu pustili, da u Ustav uđe ma jedna veća demokratska ustanova. Žensko pravo glasa nije legalizirano, nijesmo došli do referendumu, nijesmo dobili manja samoupravna tijela sa širokim delegiranim zakonodavstvom. Kad se stvaraju državni proračuni, ministarstvo poljoprivrede dobiva samo 200.000.000 od dvaest milijarda. A mi smo još seljačka država, pa i današnja vlast naziva sebe „seljačkom!“ Naša stranka traži, da narod dode svugdje do odlučne riječi, da on gospodari u općini, pokrajini i državi. Zna se, što znači narodno gospodarstvo, gledanje na narodne koristi. No do toga se ne može doći! Tu komandiraju komesari, tu se pod obrazinom demokratizma falisuju narodna volja!

Trebamo političkoga narodnog uzgoja. Narod zna, što ga tiši i boli. Treba mi pokazati, zašto ga boli i gdje su lijekovi za njegovu patnju. Treba narodu donijeti poštenu riječ, bez laži i zavijanja. Treba narodu reći, kako radi državni organizam, kako država gospodari. Treba razložiti narodu potrebu našega vremena. Treba narodu dati, da otvorenio kažemo, slobodu u misli i odlučivanju, da on vaga pravo i da on odluči, nezavisno i slobodno od viška i spekulacija, koji izrabljaju njegovu političku neorientiranost i neznanje.

Ovo je riječ, koju upravljamo

svima, koji su dobre volje. Politički uzgoj je stvar čitavoga naroda. Ne samo par pojedinaca, nego sav narod mora da dode do znanja u politici. Od toga zavisi njegova budućnost, razvoj njegove kuće, njegove

države. Od toga zavisi napredak našeg težaštva i radnjišta, s kojima današnje stranke ne samo mačuhiski, nego upravo neprijateljski postupaju.

Po putu narodnoga dobra slogan, radom i ljubavlju do narodnoga blagostanja i narodnoga osvještenja!

i poduzeća, stvorena neposredno iza rata, pod utjecajem jednako iznimnih poratnih prilika. Mnoga i mnoga druga poduzeća morala su ograničiti svoj rad, smanjiti svoju proizvodnju i ogromne troškove, da se uzmognu kako tako održati. To su sve žrtve, koje neminovno nameće postepeni prelaz u normalne prilike.

Poljoprivredno gospodarstvo, po svojoj prirodi konzervativno, ostalo je pošteđeno donekle od onih potresa, kojima su bile izložene skoro sve druge grane privrednoga života. Bilo je očekivati, da će se kod poljoprivredne proces normalizacije polagan, postepeno, nekako neopázice razvijati, dok sve ne dođe u normalnu kolotečinu. To bi bilo i prirodno, ako se uvaži, da kod poljodjelstva kao takvoga nije moglo da nastane ništa je nastalo ono forsiranje i naduvanje snaga i inicijative, kao kod mnogih drugih grana ljudske privrede.

No ono, što je bilo prirodno očekivati kod poljoprivredne, nije se nažalost obistinilo. Nije ona ostala pošteđena od potresa, koji su prodramali sa ostalim dijelom gospodarskoga života. I danas govorimo o krizi poljoprivredne, o teškom stanju seljačkoga staleža. U tomu nije ništa pretjerano.

Dakako, općenite ratne posljedice nijesu mogle sasvim mimoći ni poljoprivredu i seljački narod, koji je prije ili poslije morao da doprinese koju žrtvu u nužnom procesu ozdravljenja sveukupnoga gospodarskoga života. No nikako se nije moglo očekivati, da će te žrtve biti toliko teška, da će pod njezinim teretom seljaštvo smalaksati. Sada je već jasno, da će račun za normalizaciju u najvećem dijelu platiti seljački stalež.

To se najbolje opaža kod opadanja cijena skoro svih vrsti poljodjelske proizvodnje, dok cijene industrijske, obrtne proizvodnje ostale su više ili manje na istoj visini. Ova razlika ne dolazi od lat, što su uopće poljodjelski proizvodi bili razmerno skupljii od ostalih proizvoda, pošto, kad su cijene prvima bile najveće, vazda su bile ipak razmerno manje od cijena ostalih proizvoda.

Industrijsko-obrtna poduzeća osnovana su na kapitalističkoj bazi. Kapital hoće da ima, dokleg mu je to moguće, svoju visoku dobit. S druge strane industrijska proizvodnja oslanja se na tuđu radnu snagu, koja ni sada razmerno nije dovoljno nagrađena, pa je iskušena za dogleđeno vrijeme mogućnost kakvoga sniženja radničke nagrade, uza sve to, što su životne namirnice pale u cijenama.

Kod poljodjelske proizvodnje na protiv glavnji je čimilac osobni rād i trud težaka i njegove porodice. Industrija za skupe novce snabdjeva težaka alatima i uopće svim sredstvima, potrebnim za obradivanje. U koliko mu pak treba novaca za to, mora da plaća visoke kamate.

Prema ovomu, što je sad navedeno u glavnim potezima, očito je, da je danas više negoli ikada poljo-

Neuspjeh u Ženevi.

Primanje Njemačke u Savjet Lige Naroda odgođeno je do jeseni. Skupština Lige Naroda održala je u srijedu svoju odlučnu sjednicu, na kojoj su zastupnici različitih vlasti dali izražaju svome žaljenju, što nije uspio sporazumi i što Njemačka, kako se očekivalo, nije već sada primljena u Ligu Naroda. Predstavnik Brazilije Mello Franco dao je svečanu izjavu, prema kojoj je zaključak njegove vlade, da ulaže veto protiv podjeljenja stalnoga mjesto Njemačkoj u Savjetu Lige neopoziv i definitivno tako dugo, dok države Južne i Srednje Amerike ne zadobiju pravednije i brojnije zastupstvo u Savjetu. Mello Franco je još dobio, da Brazilija bezuslovno pozdravlja molbu Njemačke za pristup u Ligu, da priznaje veliko djelo mira, stvoreno u Locarnu, ali da ne može dopustiti, da druge neevropske vlasti budu prevarene za svoja prava.

Zatim je Chamberlain, kao predsjednik prve komisije izjavio, da se duboko žali, što se moralo primitak Njemačke u Ligu Naroda odgoditi do rujna. Uvijek nove poteškoće nažalost su dovele do današnjega rezultata. Uzbudjenim rječima Briand se pridružio u ime Francuske izvodom britanskega ministarstva vanjskih posala. On je naglasio, da je uspjelo s Njemačkom samom doći do sporazuma uslijed lijepe geste i žrtve Švedske i Čehoslovačke, kojima izriče najtoplju hvalu. Međutim su sad druge zaprke postale neprestovitiva. Postoji ali opravданa nuda, da će do jeseni uspjeti ukoniti i ove poteškoće.

U krugovima Lige Naroda smatra se ovaj dan jednim od najtežih, što ih je imala Liga od svoga osnutka. Činjenica, da je njemačka delegacija morala otpotovati neobavljena posla, izazvala je u svima krugovima neprijatan i tegovan osjećaj. Da su pregovori tako teško tekli, dokaz je očite pobede nacionalizma, koji je nažalost pri konačnoj odluci i drž-

nju utjecao na suviše mnogo žaljenja.

Uostalom svi se ipak nadaju, da će unatoč ovoga neuspjeha u Ženevi duh Locarna pobjediti i dovesti do konačnoga sporazuma.

Prije svoga odlaska njemački su delegati u svojim izjavama nagnasili, da između vlasti, koje su bile u Locarnu, postoji potpuna saglasnost, pa je njemačka spremna, da i nadalje sarađuje u smjeru Lige Naroda, kako bi ipak postala članom Liginoga Savjeta. I Briand je isto tako u svojoj izjavi naglasio, da je potrebito, da njemački i francuski narod sarađuju i svoje interese dovode u kontakt. Srdićan je bio ranjanak Brianda i njemačkoga ministra vanjskih posala Stremannsa. Tom prigodom su oni ispitavši još jedanput francusko-njemačke odnose konstatirali, da poslije 12 dnevnih vježbanja u Ženevi među Francuskom i Njemačkom ne postoje nikakve opreke. Potražili su podesne sredstva za pojačanje međusobne saradnje oko konsolidacije mira u Evropi. Čini se, da su tad uzeli u pretresova tri projekta: 1. Da se upotpuni prijedlog japanskog delegata o obrazovanju jedne komisije, koja će proučiti pitanje preustrojstva Liginoga Savjeta i na redovitoj skupštini Lige Naroda u rujnu staviti konkretni prijedlog. Prijedlog bi se imao u tom smislu upotpuniti, da se Francuska i Engleska založe, kako bi u toj komisiji bila zastupana i Njemačka, prije nego li bude formalno primljena u Ligu Naroda. 2. Da se prosljedi politika u Locarnu, jer i nakon ženevskoga neuspjeha po sudu obojice ministara nema razloga sumnjati u efikasnost ove politike. 3. Da se požuri aplikacija rajskega pakta.

Vidjet ćemo, hoće li delegatima vlasti, potpisnica locarskoga sporazuma, uspijeti do rujna ukloniti sačinje poteškoće, kako to ističu u svojim izjavama.

Kriza u poljoprivredi.

Abnormalne prilike u gospodarstvu nijesu posljedica su velikoga svjetskog rata, koji je uništilo preglemljene vrednote i izazvao duševno raspolaženje, protivno pravom gospodarskom napretku.

Prirodni zakoni svakog organizma, pa i gospodarskog, teže za uspostavom normalnoga stanja, do kojega će postepeno morati da dođe. Proses ozdravljenja teže sporo i nailazi na velike poteškoće, koje će sila

prirodnoga zakona sve savladati, dakako uz mnoge i velike žrtve.

Pod udar te sile palo je dosad od 1919. do danas mnoštvo industrijskih i trgovачkih poduzeća. U Sjevernoj Americi bilo je u početku na hiljadu stečajeva mjesecno. Toga je bilo više ili manje svugdje, pa i kod nas. Tu su dakako u prvom redu stradala poduzeća, stvorena u ratno doba, pod utjecajem ratnih iznimnih prilika. Stradala su također

privreda ovisna od industrije, obrta i kapitala, a ne obratno. Negda su obe glavne grane ljudske privrede išle nekako uporedno u pogledu posjetinjenja ili poskupljenja svojih proizvoda. Rat je poremetio ovo ravnovesje, tako da je poljoprivreda zapravo kroz neko vrijeme bila došla do premoći, u koliko je postepeno povisivanje cijena raznih proizvoda imalo za posljedicu povisivanje cijena industrijskim proizvodima. Sada, kako smo istakli, padanje cijena prvič ne izaziva isti učinak kod drugih.

I ovo stanje stvari nije, naravno, normalno. Poljoprivreda će prebrditi ovu kriju i povratiti će se u svoj prirođen položaj, kao i sve druge grane privrednoga života. No što nas mora da zabrinjuje je to, da će proces ozdravljenja i prelaza poljoprivreda u normalan položaj dosta dugi trajati, i da poljodjelski stalež čeka velike kušnje i napor.

Ne može danas nitko da odgovori na pitanje: Do koga će stepena trebati da panu cijene proizvodima težačkim, dok sarazmjerne pojefstine napokon i industrijski proizvodi? Uopće u gospodarskom životu nema skokova i sve ide postepeno i trošno, pa se poljodjelstvo mora da pripravi na dugu borbu i da izdrži. Konačno mora da pobedi.

Uspjeh može da uskori s jedne strane dobra gospodarska i finansijska politika države, a s druge strane i sam poljodjelski stalež, koji treba da uči ožbiljnost prilika, pak da se povećanjem proizvodnje, potroštenjem radom u velikom šteđnom oboru i odupre teškoj bijedi, koja je na vratima.

Polički pregled.

U Nar. Skupštini uzeti su u pretres proračuni ministarstva saobraćaja, pošta, poljoprivrede i voda, Šuma i ruda. Prva tri su radicevi i radikalni odobrili, a o zadnjemu se vodi još rasprava. Opozicija je ovom prigodom podvržla najostrojiju kritici lošu politiku RR režima. Čitavi proračun imala bi vladina većina odobrili do 30. t. m.

Šefovi opozicije održali 15. t. m. saštanak, na kojem su zaključili upraviti skupno pitanje na ministra vanjskih posala, kojim će od njega zatražiti razjašnjenje o Ninci-Mussolinijevim pregovorima. To su već i učinili.

Prema vijestima iz vladinih krugova toliko potrebiti i traženi zakon o izjednačenju poreza i o općinskim odloženjem je, dok se ne postigne sloga između radikalni i radicevaca. Tako opet čekaj rajo!

Na pomolu je novi opozicioni blok Davidovićevih demokrata, slovenskih pučana i muslimana.

Zadnje vrijeme se mnogo govorilo o smjenjivanju starih i postavljanju novih velikih župana. Međutim prema izjavama ministra Maksimovića neće biti nikakvih promjena na županijskim mjestima. Kud propadoše silne prijetnje i velika obećanja Stjepana Radića? Gdje mu je snaga i moći?

Poslije audiencije Pašićeve kod Kralja sve upornije se tvrdi, da Pašić bojeći se svoga kluba, u kom se osjeća posve nesigurnim, prije donošenja budućeg hoće da potpuno raščisti situaciju, ga kako dogadaji kasnije ne bi mogli da iznenade. Situacija se smatra kao vrlo ozbiljna. Prema pisanju beogradskih štampe očekuju se iznenadenja, kakva se nijesu očekivala. Govori se, da bi Pašić htio, da se provedu izbori, kako bi se on na njima riješio svih nezadovoljnika i u radikalnom klubu. Neizvjesno je, kako će Pašić uspjeti s ovim svojim osnovama.

U Engleskoj dosad još nepoznati atentatori pokušali su bombardirati ministra predsjednika Baldwina i princa od Walesa. No bez uspjeha.

U Čehoslovačkoj daju je ostavku čitavu sadašnju Švehlin kabinet. Sastav nove činovničke vlade povjeren je Janu Černy-u, koji je još jednom od 15. IX. 1920. do 25. IX. 1921. bio na čelu jednoga činovničkog kabineta. I u njegovom će kabinetu ostati dva privaka svoje struke u savremenoj Čehoslovačkoj: Beneš kao ministar vanjskih poslova i dr Engliš, poznati finansijski stručnjak, kao ministar financija. — Poslije obrazovanja ove činovničke vlade predsjednik republike zaključio je jesenje zasjedanje parlamenta i početak projektnoga zasjedanja sazvao za 24. ožujka.

U Italiji u Chieti pred onđešnjim porotnim sudom započela je rasprava protiv ubojica nar. poslanika Matteottija. Iz prepuštanja 5 optuženika počelo se sa preslušavanjem 35 svjedoka. Za ovaj proces vlada veliki interes u svim političkim krugovima ne samo u Italiji, nego i u inozemstvu.

Pad belgijskoga franka prouzročio je kružnu vlade u Belgiji. Na izvanrednom sastanku parlamenta finansijski ministar Jansson ponudio je svoju demisiju. Za nalogu imao bi doći Franqui.

Sadašnji diktator Grčke general Panagos radi na promjeni ustava, kojom bi predsjednik republike dobio mnogo veću vlast, prema uzoru ustava Sjedinjenih Država Američkih. Prvom polovicom mjeseca svibnja imao bi biti proveden plebiscit za konstituтивni izbor predsjednika republike. Kasnije bi se obavili izbori za senat i komoru.

NAŠI DOPISI.

PAG, 11. ožujka 1926.

Oprostaj nadučitelju Počine sa školom.

1. t. m. oprostio se od naše osnovne muške škole nadučitelji Mihi Počinu, nakon što je 7 godina boravio i radio među nama u gradu. Svoj prosvjetni i odgojni rad u narodu započeo je 1. oktobra 1891. u Banjevcima. Služio je zatim 23 godine u

jim ekscesima cinizma i bezbožtva, i bili li bio učinio bolje, da sam za se držao sve trice svoga „Filozofskog rječnika“.

— Bar da bi se moglo reći, privatni Ivan-Jakov (Rousseau), da je Revolucija prošla poput jedne oluje, da je poslijе onih groznih nereda ipak nadošao mir i red. No ništa od svega toga! Odona da svi kulturni narodi u vječnom nemiru. Buktuli su grozni ratovi. Velike vojske namalile jedne na druge, kako se nije vidjelo po seobi barbara. Sada, dok ovo govorimo, sva Evropa grozničavo lije topove, pripravlja brodovlje i vježbu se u oružju — Ja! A ja sam sanjao, da se čovječanstvu blža novo doba, pastirski raj, gdje će nevina mladež spremati kola pjevajući melodije iz „Seoskoga vraca“, a starci, puni mudrosti, dati se na proučavanje botanike!

— E, šta čete! — uzdahnu Voltaire. Treba reći, da sjene nijesu za ništa besmrtnе, nego da vide, kako

Molatu. Uvijek i svuda je revno, tačno, svesno i neprekidno bez dopusta svedoči o vršu svoju službu. To mu je najbolja polvala. Pravom je zato bio ljubljen od djece i od roditelja. Na rastanku su djeca u razredu plakala. Kao nadučitelj je bio ljubljen kolega, kao nastavnik dobar pedagog, kao čovjek uvijek i svakome na ruku. S uspjehom je gojio medu djecom pjevanje, te smo mu zahvalni, što je uveo pjevanje djece na školskoj sv. Misi i svibanjskoj pobožnosti. Nakon 35 godina službe i rada oko prosvećivanja naroda zatražio je i dobro zasluzeno stanje mira. Ovim putem mu u ime roditelja i djece izrazujemo svoju zahvalnost.

Pažant.

SUTOMIŠĆICA, 13. ožujka 1926.

Za pristajanje parobroda u Sutomišnjici.

Poradi silne bure u subotu, 6. t. m. parobrod iz Sušaka nije mogao da pristane u Preku, pa su putnici morali u Biograd. Ipak postoji u blizini ljepe prirodnice luka Sutomišnjica, koja nije odaljena nego četvrt sata od Preka. Treba samo da bude gliboderom očišćena, da se pristaništa sa Preko i proti buri. Ovim preporučamo pomorskoj vlasti, da više uvaži luku Sutomišnjicu, pa se neće dogodati, da putnici moraju u Biograd mjesto u Preku. C.

ORLOVSKI VJESNIK.

Sastanak „Orla“ u Šibeniku. U nedjelju 14. t. m. u prostorijama „Hrv. Čitaonica“ održao se bratski sastanak Hrv. Kat. „Orla“ u Šibeniku, na kojem je broat o. Pavao Silov održao interesantan i vrlo pregledno i iscrpivo prepovjedanje „O socijalnom uređenju u orlovske organizacije“. Iza kako je u njemu da opći pogled na socijalno pitanje te istaknuo i dokazao potrebu i važnost socijalnog rada u orlovnstvu, razvio je, kako bi se to praktično dalo provesti. Predsjednik brat Vlade Kulic nadovezao je zatim i iznio nekoliko vrlo zgodnih misli, iako i u kojim uvjetje je to provedivo. Govorio je još o istom predmetu i brat don Ante Radić. Sastanak se na to završio pjevanjem orlovske himne.

Izlaženje „Orlovske straže“ mislio je na vrlo simpatičan prijem u redovima organizacije hrvatskog orlovnstva, jer se općenito osjeća potreba jednoga stručnog lista, koji će pomoći izgradnjivanju hrv. orl. pokreta u načelnom, organizatornom i tehničkom pogledu. List će biti od velike koristi ne samo svim orlovskim radnicima, nego i svim katolicima, koji se interesuju za razvoj hrv. orl. pokreta. Prvi broj ovoga lista izaziće će narednoga tjedna. Cijena mu je ovu godinu Din 20. Ako se naruci 10 kom. preko povjerenika, dobije se uz cijenu od Din 15. Naručuje se kod: Uprave Orlovske Straže — Zagreb, Kapitol 27.

Predstave i nove vježbe. Kod Hrv. Orl. Saveza mogu se dobiti predstave: Zlatna odluka, Rasipni sin, Tarzie i Tri hilje u ruci Božjeg, koje su vrlo zgodne za predstave u našim društvinama. Za naravljene predstave: Domovina i Orljaci i drugi plići. — Društvena će kod proslave Dana katoličke omiljene dobro doći novo izrađena vježba brata Dušana

ima dobiti sapuna.
Boljih od Schichtovog nema.
Najbolji je ledino.

Schichtov Sapun
znak Jelen.

Budite oprezni kad Vam nude sapun
„dober kao Schicht“.

Za najbolju kakvoču jamči sam
ime SCHICHT i znak JELEN.

Zanka „Bog i Hrvati“, koja se također može dobiti kod H. O. S-a. Novo orlovske glasilo Orlovska Straža donosiće također od vremena do vremena gimnastičke vježbe.

Dački dan u Mariboru, 19. t. m. bit će u Mariboru katolički Dački dan. Sto će, prireduje Slovensko Dačko Orlovske Okružje. Na ovaj zbor sprema se orlovska dačka iz cijele Slovenije. Predavanja će održati gg. dr Anton Korošec, dr I. Kovadlec dr Fr. Sušnik i dr Jeraj. Na ovu proslavu pozvano je i naše Mahničeviće Dačko Orlovske Okružje, koje će na to zborovanje poslati posebnu delegaciju.

Jesam li platio predplatu?

GOSPOD. PREGLED.

Zagrebačka burza od 19. t. m. notirala je: Din 803 — za 100 austrijskih linija, Din 10.955 za 1 švic. frank, Din 228.125 za 100 tal. lira, Din 276.76 za 1 engl. funtu u čeku, Din 56.842 za 1 dollar u čeku, Din 56.84 za 1 dollar u novcu, Din 168.675 za 100 čeških kruna, Din 284.25 za Din 1000. — ove vježbe ratne štete, din. 13.55 za 1 njem. marku.

Pred Zagrebačkim Sajmom. Pripravni radovi za sajam vina, automobila, gospodarskih strojeva i radioaparata, koji će se održati u Zagrebačkom Zboru 21.-23. t. m., već su dovršeni. Industrijska palača obuhvaćaće češki sajam, na kojem će sudjelovati sve poznatije domaće firme vinom i finim pićima. U industrijskoj palači bit će smješten također aparati i razni ostale potreštine, koje se rabe u vinogradarstvu i podrumarstvu. Naročiti interes pobudit će neki monumentalni novi izložbeni paviljoni, koji su u gradnji. — Automobilička izložba bit će ovoga puta najimpozantnija, što su se dosad u Zagreb u održale, jer je prema prijašnjima povećana za čitav jedan veliki paviljon, tako da će sva tri velika paviljona lijevo od ulaza u Zbor biti puna automobila i ostalih motornih vozila biti pribora za ista. — Gospodarski strojevi bit

bi nas čuo, dao prevrnuti naše grobove, što je gore dolje, a naše zemne ostakne baciti na kakvo neutralno zemljiste... Ipak reći ću Vam na uho, da je naš francuski narod puno manje moralan i da je nesretniji od onoga časa, otkad se svim mogućim sredstvima pokušalo uništiti u njemu vjeru u Boga...

— Ostaje nam još, da se upitamo za uspjehe Revolucije na polju štampe — reče u taj čas Voltaire. Mogu se na to obazreti nekim pravom, jer me na neki drže ocem žurnalisticke. Štampa nalikuje mojim djelima, koja ja danas veoma strogo sudim. Mnogo toga sam rekao, a još više toga je u protivuslovju s drugim. Nade se ovdje onđe rasijana kakva stranica, s koje odsijeva istinu i pravdu, ali ipak može se učiniti jedna ogromna zbirka nepravice, laži i banalnosti.

— Voltaire-ju, prijatelju mobj, za cijelogla ste svoga života propovjedali snošljivost... A znate li, da se

će smješteni u paviljonima i na slobodnom prostoru u sredini sajamskoga prostora, dok će radio izložba zauzimati kao jesenski paviljone pred samim ulazom. — Izložba plakata bit će veoma zanimiva i poučna, jer će obuhvaćati više hiljada komada umjetničkih modernih plakata i reklamnih tiskanica iz svih dijelova svijeta, — Legitimacije za pogodovnu vožnju od 50% već su razaslate pravačima, bankama, telefonicima i putničkim uredima po cijeloj zemlji. Pogodovnost počinje važiti 18. t. m. za put u Zagreb, a od 21. unaprijed za povratak.

IZ GRADA I OKOLICE.

ZA NOVU VAROŠSKU CRKVU I UREĐENJE ŠEMATORIJA.

U pretprištu nedjelje 7. t. m. održana je u bratskoj dvorani Gospe Vanka Grada skupština Varošana, na kojoj je uzeto u pretres pitanje gradnje nove varoške crkve. Kako je položaj današnje varoške crkve najistaknutiji u našem gradu, zaključeno je, da se na istom položaju podigne veličanstvena nova varoška crkva, koja će biti na uređenom našem gradu. Naknadno doznaemo, da je Ordinarij odobrio konstituiranje odbora za gradnju nove crkve, kao i uporabu crkvene imovine u tu svrhu.

Na istoj skupštini raspravljalo se o lošem postupku općine kod uređenja šematorija. Još prošle godine 26. IX. općina je samovoljno porušila zid šematorija varoške crkve pod izlikom „poljepljanja grada“ prigodom dolaska Kralja i Kraljice. Priznajemo, da je taj zid bio nekušan i da se morao u drugom stilu podignuti. No nikako se ne može odobriti otimačina crkvenoga dobra. Ovaj je spor zatim na neki način bio izglađen negodbom između crkvenarstva i općine. Općina bi po ugovoru imala uređiti šematoriju prema ukazu vještaka i u stilu okoline. Zid u liniji Kina „Tesla“ ima se izgraditi „odma h“.

Prošlo je već skoro pola godine, a općina nije još ništa učinila, nego ostavila onako razrovano, da još više nagrdi Poljanu. Protiv takvog postupka su strane općine Varošani su na toj skupštini najenergičnije prosvjedovali i zaključili, da će sa 22. t. m. o svom trošku bez ikakvoga tereta za crkvu podignuti zid i tako iskazati poštovanje svetištu i kostima svojih preda, koji su bez razloga razbacivani, kad se nije ništa postiglo za poljepljanje i uređenje.

Kolikor nam je poznato, općina zateže radom izgovarajući se s mišljenjem, uresnoga povjerenstva. Čudno je, da ovo povjerenstvo usprkos pogodbi, potpisane od općine i crkvenarstva, ima u ovom pogledu odlučujuću riječ. Znamo suviše, da je crkvenarstvo došlo uresnog vodou i uresnou odborom s jednim načrtom o uređenju šematorija, koji je odobrio Šibenčanin arhitekt g. Giulić. Obzirom na sve ovo čudno je, da se općina na drži ugovora i ne započe radovima. Nepravedno bi bilo, da Varošani su svim ugovorom budu prisiljeni graditi na svoj trošak. Nadamo se, da će prije općina odgovoriti svojoj dužnosti i ispuniti obavezu na korist proverata i načetnika našega grada.

prošloga ljeta dekoriralo nekoga načelnika, koji je naredio žandarima, da pucaju na procesiju malodobnih propovjedničaka... Sto Vam se nato čini?

I tu oba filozofa pogledao je dan drugoga pogledoin, koji je si zao duboko, duboko u dušu, a zatim uzdahnuso oba, jedan iza drugoga:

— O Rousseau-u, zar će promati svoj cilj Revolucija, što smo je spremili?

— O Voltaire-u, zar će „Proglašenje ljudskih prava“, što su ih ćrpili iz naših djela, biti samo neka mistifikacija?

— Još je teže to, nastavi branitelj Calas-ov, da ne samo nas dvoje, kao nemirne sjene u ovom podzemlju, upravljamo jedan drugome slične upite, već ih na isti način upravljaju čak i inteligentne osobe, što su zaljubljene u neku apsolutnu pravicu, a očajavaju pred svakim rješenjem. Ne svida im se rješenje, kako ga daju današnji političari, i nakloni su anarhiji.

PITANJE VODOVODA

Bogu hvala maklo se s mrtve tačke. No još će mnogo Krke proteći u more, dok budemo imali vodovod, koji nam treba. Što onda? Kad u svakoj stvari, tako i u ovoj, treba se pomoći krpicama.

Jedna krpica bi prošlih dana postavljena u Docu, ali posve razumno krpjane, jer ista potpuno odgovara osnovi novoga vodovoda. Sad treba naprijed sa drugom krpicom u toliko spominjanoj ulici Jurja Šišgorića. Ovom se ulicom dalje ne može. Svi se tuže i zahtijevaju, da se popravi. Prvačina općinska uprava bila je to zaključila i u ovu svrhu prenijela nešto potrebita materijala, kad jednoga dana današnja uprava naredi, da se prenese pomenuti materijal u Dolac na razočaranje sviju građana. Ova je ulica jedna od najprometnijih. S njom se služe svi goričani tamo sve do Doca. Tu je crkva sv. Luce, sv. Lovre, sjemenište, dječja vrtića. To je put, koji vodi do grobista. Putnik inozemac, ako hoće da se popne do vrha grada, mora preko iste. A ipak ovo je tačka (kod sv. Ante) najpogibeljnija za prolaznike. Tu se pada, tu se sklizi kao od šale. Kišom i poleđicom često neprohodivo! Teško bi se našlo koga, koji mora da tu prolazi, a da nije više puta ljosno. Dakle barem ovo mora se popraviti, da je naša namjera, da upozorimo navrijeme, da se istodobno postave i nove cijevi u vodu, da se izbjegne dvostruku trošku, kad bi se jedna radnja izvela bez druge.

Iz pouzdana izvora doznaemo, da je sve već gotovo kod opć. tehničkog ureda, kako da se Gorica opskrbvi vodom i uz današnje okolnosti: polaganjem novih cijevi. Preporučamo stoga, da se sve ovo što prije oživotvori, jer je baš ljeta potreba, koju čuti ovaj dio grada na oskudici vode. Vode nema, a puta nema, kojim ju se donese, ako se neće da životom strada. Dolazi ljetu, a bez vode u Apeliramo na dobro volju gospode upravitele, pa neka danu što prije ovo izvesti. Novca nema, znamo. No što se hoće, hoće! Neke se makar ustedi na čemu drugom, ali se ne smije izvrći zdravje svojih općinara raznim poštasticama. Uostalom mogla bi se povisiti i pristojbine na točke, što ne bi moglo biti kriivo nikomu, a danas jest, kad se plaća, a vode nema. Ovom prigodom preporučamo, da općinski organi pripreze na srednju vodu, koje dosti i dosta prapada, s nemera gradanstva, koje pušta otvorene pipke. Mjesto globe moralo bi se nemarčicima ukinuti točak. Mislimo, da bi se na ovaj način mnogo vode uštedjelo.

Nadamo se, da će ovo biti zadnji put, da putem novina ovo ističemo, što su i druge novine višekrat iznijele, ali do danas bez koristi.

Dakle pričište još jednu krpicu budućem vodovodu!

Seljački politički tečaj HPS. Kasno je javljeno u prošlom broju, danas 20. t. m. i u nedjelju 21. t. m. održat će se u našem gradu dvodnevni seljački politički tečaj Hrvatske Pučke Stranke za kotar Šibenik i općine: Skradin, Stankovci, Drniš, Promina, Knin i Benkovac. Predavanja

— A komе to kažete? — nadoda stari ljubavnik Madame de Warens. Dosta me je to rastužilo. Ti ljudi, o kojima sada govorite, našli su za to argumente u mojim spisima. Zar nijesam ja jednoga dana bacio u javu jedan paradoks, da je zlo svakog društva, koje temelji na usurpaciji jednih, a podloži drugih? Tako da danas, pošto sam uvidio svu ludost svojih llapnja, doživjeh i tu nesreću, da najnemirniji anarhisti uživa fitilje svojih bombi i striganih stranicama iz moga „Socijalnog ugovora“!

Još bi dugo Voltaire i Rousseau nastavili razgovarati, da se nijesu čuli koraci sa dna kripte, upravljeni baš njibovim grobovima. Bio je to jedna rušitelj svetoga mira Panteona, koji je bio zaboravio svoj kišobran. Sad se vraćao u pratinji cuvara, da ga pridigne. A pošto se čisti duhovi, kako to gore rekoh, nerado druže se običnim smrtnicima, to se obe sjeće rasplinuće i nestade ih, kao zaračanih, u jedan čas.

(Srpštak.)

S francuskoga preveo: A. M. S.

se drže u dvorani „Hrvatske Čitaonice“. U subotu počinju ujutro u 10 sati, a popodne u 3 sata, dok u nedjelju počinju ujutro u 10 sati, a popodne u 4 sata.

Blagdan sv. Josipa osobito je svečano proslavljen u crkvi sv. Franje. Mnoštvo je pobožnoga svijeta oboga spola pristupilo sv. pričesti. Redale su se brojne sv. Mise. Popodne je održao lijepi prigodni govor u povahu svećeva kateheti vlč. don Niko Rodin. Na blagoslovu pjevao je „Cecilijanski Zbor“, koji baš lijepo napreduje i razvija zamjernu djetalnost pod vršnim i neumornim svojim zborovodom prof. Tomašićem. Mješoviti zbor pjevao je četveroglasno Litanijski Ma. Sokola, a članica je gđa Ruža Dulibić baš umjetnički solo otpjevala krasni „Svetotajstvu“ od G. Cappocci-a. Prigodom ovoga njezinog prvog javnog nastupa valja istaknuti, da posjeduje veoma dobar, nježan i ekspresivan sopran. Veoma je dobro interpretirala svaku pojedinu figuru u komadu. Osobito se ističe u visokim notama. Svoju visoku muzikalnu erudiciju tako lijepe je znala spojiti sa najvećom poštencu, koja se osobito očitovala u uvodu „Svetotajstvu“ te opetu „Roditelju“. Na orguljama ju je vrio vještio pratio Mo. A. Sentinella.

Požar. Prekujući iza ponoči zapazili su neki stranci u ulici Kralja Tomislava dim, ali za dugo vremena nijesu mogli pronaći, odakle dolazi. Opazivši zatim, da dim suklijat kroz maleni prorozic nad kujišerom g. F. Babića u kući vlasnosti g. M. Bačinića počeli su zavojati pomoć. Požrtvovnšću tih stranaca i g. Vlade Kuljica uspijelo je skoro čitav materijal iz dućana spasiti i prenijeti u dućan g. Kuljica, dok je soba na prvom i drugom katu, gdje je požar izbio, morala do dolaska vatrogasca biti prepričena sudbinu. Izgledalo je u početku, da se radi o malenom požaru, ali se ovaj kasnije razbuktio na drugom podu zahvatljivši krov, koji je dobrim dijelom izgorio. Plamen je nekoliko vremena velikom snagom suklijao kroz prozor, da je bilo nemoguće sprječiti, da ne zahvati krov. Iza puna dva sata uspijelo je našim vrijednim vatrogascima lokализovati požar. Izgorjela kuća bila je opkoljena sa svih strana drugim zgradama, a sa susjednom kućom bila je spojena samo drvenim vratima. Sreća, da je bilo mirno vrijeme, dok je kisa rosila, jer da je bilo i malo vjetra prijetili bi opasnost, da požar proguta čitav kompleks kuća. U skladistu se nalazio 20-30 sanduka raznogog papira i školskih knjiga, a između sanduka je bila i kanta petroleja, koja je sigurno dooprinjela raširenju požara. Da li je vatra podmetnuta ili je nastala uslijed kratkoga spoja električne žice, ne zna se. Vjerojatnije je ovo drugo, ali policija vodi najstrožu istragu. Zgrada je osigurana kod „Croatie“ za 120.000 din., dok je knjižarski materijal osigurala „Jugoslavija“ za 250.000 din., a nameštaj napose „Croatia“ za 50.000 din.

Pjevanje u Stolnoj Bazilici. U srijedu 24. t. m. u Stolnoj Bazilici sv. Jakova počinje četrdesetstvano klanjanje. Uvečer će na zaključnom blagoslovu pjevati „Cecilijanski Zbor“: 24., 25. i 26. t. m. „Pomiluj me Bože“ od J. Auer-a i „Svetotajstvu“, a u subotu 27. t. m. velebni „Pomiluj me Bože“ od Fr. Basily-a. Fr. Basily radio se 1766., a umro 1850. Kao vrlo dobar komponista između ostalih djela uglazbio je i ovaj „Mi-

serere“, koji je od velikog efekta, tako da će sve prisutne zaista zanjeti i priuštiti im nekoliko časova rijetkog umjetničkog uživanja. Pjevat će ga četveroglasno mješoviti zbor. Kao solisti nastupaju: za soprano gđa R. Dulibić, za alt gđica A. Čobanov, za tenor vlč. Krušić, a za bas g. Prebanda. 25. t. m. na Blagovijest pjevat će se još „Zdravo Marijo“ od P. Hribarja.

Hotel i kavana „Krka“ u Šibeniku. Hvalevrijednim nastojanjem dirigenta mjesne podružnice Zadružne Gospodarske Banke došlo je ovih dana do zaključka pregovora o pradjavi hotela „Krka“, koji je kupio mjesni trgovac g. Marko Jakovljević, da spasi našem gradu ovaj hotel, koji je bio u zadnje vrijeme radi neurednoga vođenja bivših vlasnika zatvoren i zapušten, ma da je Šibeniku veoma potreban. Hotel će voditi prvorazredne stručne sile, e da uzmogne prema svome lijepom položaju u svakom pogledu zadovoljiti. Bilo bi dakako od potrebe, da se i „Putnik“ i druge naše institucije, koje su pozvane, da vode brigu oko prometovanja stranaca, zainteresiraju za hotel, te da mu idu na ruku, da može samo preuređenje kao i uzdržavanje hotela biti na stupnju, koji će našem Šibeniku biti na ponos. Da će sami građani ovo naše poduzeće svojom pažnjom i posjetom podupirati, o tome nema sumnje, pa se tako nadamo, da će što prije moći da zadovolji svim našim željama za jednim otvorenim hotelom i kavanom.

Stogodišnjica varoškoga sata. 17. t. m. upravo se navršila stogodišnjica varoškoga sata. Toga dana slavio je starodrevni sat dvostruku slavu: Jubilee stogodišnjice i dobitak kazajke za minute. Crkvena su zvona slavila, a sat se ponosno kuočio u svjetlu električnih žarulja, koje su ga radi jubileja okruživale. Na izmaku svoga prvog stoljeća počeo je da opet vrši svoju dužnost podvodenom energijom. Radi svoga položaja zasludio je ovaj sat i moderno ruho, pa se općina ne bi smjela zacati, da potroši i veću svatu, da ovaj sat bude zaista na diku našemu mjestu.

G. John Petty, predstavnik londonske tvrke Cook et Sohn boravio je u našem gradu, da ispita mjesne prilike obzirom na to, što spomenuta tvrtka namjerava ovoga ljeta prirediti put izleta iz Engleske za naše krajeve. G. Petty je u društvu nekolicine građana predlagao grad i posao na slapove Krke.

Odlazak rekruta. Popodnevnim vlakom u utorak pošla je za Knin velika većina ovogodišnjih rekruta iz Šibenika i okoline. Na kolodvor ih je ispratila ogromna masa naroda, osobito rodbina rekruta, koja je htjela da pozdravi mladiće, od kojih većina po prvi put polazi u široki svijet. Najviše je bilo mlađih djevojaka, koje su došle, da se oproste sa svojim djevegljama. Nekolicina rekruta oputovala je sutradan.

Metereološka stanica. Natrag malo vremena dobio je naš grad seismološku stanicu, a sad već dobiva i metereološku. Asistent beogradskoga metereološkog opervatorija g. Ribig došao je u Šibenik radi podizanja takve stаницe na zemljistu državne bolnice. Stanica je drugog reda, a s vremenom bi se imala podignuti na stanicu prvoga reda. Posjeduje za sada doista potrebnih aparata, a nadzor će vršiti jedna bolnička sestra.

Potonula lađa. Talijanska motorna lađa, koja se nedavno nasukala kod otoka Blitvenice, potonula je 11. o. mj. uslijed jakoga nevremena, a na štetu osiguravajućega društva, koje je upravo bilo započelo sa spasavanjem.

Direktna telefonska linija Zagreb-Šibenik. Iza kako se uspostavi direktna telefonska linija Zagreb-Split, na čemu se sadā radi, pristupit će se uspostavljanju nove direktnе linije Zagreb-Šibenik.

Promet u luci 12. t. mj. prispje-
la je u našu luku tal. motorna jedrenjača „Ernesta“, da izvede 180
tona ugljena za San Giorgio Nogaro; 14. t. mj. ukrcala je jug. motorna jedrenjača „Dalmacija“ 290
tona ugljena za Sušak, a tal. motorna jedrenjača „Giullano“ 16. t. mj. 320
tona ugljena za Veneziju, dok je i-
stoga dana stigao iz Ancone jug parobrod „Marijan“, da ukre 1.500 m³
gradevnoga drva za Tunis. Parobrod
„Marija“ došao je 17. t. mj. da u-
krca 380 tona cianamida za Veneziju,
a tal. jedrenjača „Giudita“ 18. t. mj.
po 130 tona ugljena za Anconu.

Naši pokojnici. Prošle sedmice umrli su u privatnom stanu: Marija Baranović Lukina (13 dana), Kata Skočić ud. pk. Jovana (88 g.), Marta Gojanović žena Krste (67 g.), Šime

Kronja pk. Krste (74 g.) i Lovre Frijanović Antin (1 1/2 g.). — P. u. m.!

Darovi „Šibenskoj Glazbi“. Prigodom smrti Jele ud. Koštan: Mo A. Sentiella i Vinko Vučić po din 50; Ivan Fulgoši, Ante Frusa, dr. Ante Matković, Pio Terzanović te Čok et Paklar po din 30; mg. pharm. Petar Torre din 20; Vučić Mile din 15; Pavle Goleš i Vinko Šupuk po din 10. Prigodom smrti Luce ud. Kitarović: Pio Terzanović din 30, i Ivan Medić din 10. Prigodom smrti Ante Tikitina: Pio Terzanović din 30, Mile Vučić din 15, te Ivan Medić i Vinko Šupuk po din 10. Prigodom smrti Luigi Bianchi rod. Bubić: Pio Terzanović din 20. — Uprava harno zahvaljuje.

JAVNA ZAHVALA.

Ugl.

**Medjusobno Osiguravajuća Za-
druga (Vzajemna Zavargovalnica)**

u Ljubljani.

Ovim Vam izrazujem svoju du-
boku zahvalnost, što ste mi bez okli-
jevanja priznali i isplatili preko Va-
še podružnice u Splitu svotu od Din.
30.000 (trideset tisuća) prigodom smrti
moga blagopokojnoga supruga.

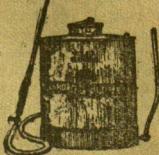
Ovima javno posvjedočujem, da
je Vaša zadruga jedan točni i ku-
lantni naš domaći zavod te ga ovim,
u koliko mogu, svakomu preporučam.

Šibenik, 18. marta 1926.
Danica ud. pok. Antuna Bumber.

Vlasnik, izdavatelj i odgovorni uredni k.
Ante Erga. — Tiskar Puške Tiskare u Ši-
beniku — (predstavnici: Jerolim i Vjeko-
slav Matačić).

Tko oglašuje, taj napreduje!

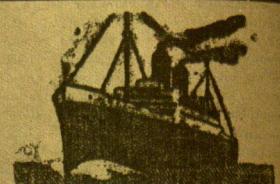
Vodeća svetska marka original francuska
„Eclair - Vermorel“ Peronospora - Prskalice

Generalno zastupstvo i slovarište za celu Kraljevinu SHS.
Bojalo snabdevljeno skladiste svim sastavnim DELOVIMA.

B A R Z E L
trgovina gvožđem i prometno d. d.
S U B O T I C A .

Na veliko! Na malo!

Australiju

za Lira Šterlinga 28.-

U Južnu Ameriku

za Lira Šterlinga 19.-

otpriema Agencija

JOSIP JADRONJA — ŠIBENIK

Tražite upute!

U SVIM VEĆIM MJESTIMA

traže se agilni, sposobni i povjerljivi zastupnici u svrhu prodaje
državnih srećaka (obveznica) uz mjesечно otplaćivanje. Upiti i
ponude imadu se slati na:

BANKOVNO KOMANDITNO DRUŠTVO A. REIN I DRUG
Zagreb, Poštanski pretinac 380.

NAJNOVIJE KNJIGE:

Bakvić dr S., Papina nepogrješivost	Din. 5.—
Jakovljević I., Na raskrsnicu, roman	20.—
Katolici i novi plesovi	4.—
Liber intentionum (za 867 upisa), vez. u 1/2 platno	10.—
Naputak u ženidbenom pravu (prema zagr. sinodi)	10.—
Radić Ign., Pošast putenosti i uzgoj čistoće	20.—
Ude dr., Dolaze li bolesti od dragoga Boga?	2.—
Zacchi-Duhović, Put mira (biblijski razgovori)	10.—

Za franjevačku jubilarnu godinu:

Le Monnier-Brković, Život sv. Franje asiškog, 2 sveska	Din. 25.—
Joergensen, Hodočaše franjevačkom Italijom, 4 sveska	40.—
Guby R. Assisi, ein Wegweiser zu seinen Weihestätten, 2. izd., sa 101 slikom i 17 umjet. priloga, vezano u platno	98.—
Miomirisni cvjetici sv. Franje	10.—
Ivančić, Život sv. Franje	32.—
Mali životopis sv. Franje asiš.	4.—
Soljačić-Vunić, Talijanska besjedovnica (za hodočasnike)	10.—

Narudžbe molj

KNJIŽARA NARODNE PROSVJETE

ZAGREB I, pošt. pret. 109.

GOSPODARSKA ŠTEDIONICA

SPLIT

Rimska ul. 3. (kod Peristila). Telefon 363.

Prima uloške na knjižice i u tekućem
računu te ih najpovoljnije ukamaće.

Zadružna Gospodarska Banka d. d. u Ljubljani

Podružnica Šibenik

Podružnice: CELJE, DJAKOVO, MARIBOR, NOVI SAD, SARAJEVO, SOMBOR, SPLIT.

Ispostava: BLED.

Dionička glavnica i pričuva preko Din. 15.000.000.

Ulošci nad Din. 150.000.000. — Ovlašteni prodavaoc srećaka državne lutrije.

PRIMA ULOŠKE NA KNJIŽICE, TE IH UKAMAĆUJE NAJPOVOLJNIJE.

OPREMA SVE BANKOVNE I BURZOVNE POSLOVE POVOLJNO, TOČNO I BRZO.